ABONAŢII „UNIVERSULUI"

cari vor trimite direct Societăţii „Franco-Române" secţiunea „Universul", Bucureşti, calea Griviţei 23, suma de lei 880 — vor primi:

1) **O POLIŢA NOUA DE ASIGURARE** de 20.000 lei, cu amortizare şi premii în bani şi lozuri ale Loteriei Statului achitată înainte pe 4 luni, participând la tragerile Societăţii din lunile Mai, Iunie Iulie şi August 1941.

2) **UN SFERT DE LOZ AL LOTERIEI STATULUI PENTRU CLASA 5-a — în valoare de lei 1250**, participând la tragerile acestei clase din:

3—4—5, 7—8—9, 13—14—15, 17—18—19, 22—23—24 şi 28 Mai 1941, când se vor trage **21.200 câştiguri însumând 151 milioane**.

3) **UN CUŢITAŞ** Model „Franco-Română" cu 2 limbi şi tirbuşon.

Aceşti abonaţi ai **„Universului"** primesc scutire de rate pe baza abonamentului şi anume: **pentru fiecare abonament anual se eliberează de plată 4 rate lunare a lei 220.—, dela sfârşitul asigurării.** In felul acesta, durata plăţii primelor. care pentru această asigurare este de 10 ani, se reduce pentru abonat la 7 ani.

Continuând plata ratelor de asigurare de lei 220.— lunar vor mai primi în dar:

La achitarea ratei a 12-a lunare, UNA CASETA CU 6 CEŞTI şi 6 FARFURIOARE DE KARLSBAD.

SE POATE CERE TRECEREA DELA O ASIGURARE VECHE LA O ASIGURARE NOUA, IN CONDIŢIUNILE SUS ARATATE.

Un nou lot de refugiaţi

repatriaţi din Basarabia

Iaşi, 24 Aprilie

Am relatat că prin punctul de frontieră Ungheni a sosit un nou lot de refugiaţi repatriaţi din Basarabia. Iată numele noui-lor veniţi:

Maria Rughinov cu fiul Oleg, elev; Tatiana Varzaru, contabilă; Ioan Graur, funcţionar la stat; Maria şi Viorica Poleanschi, funcţionar Vasile Vasiliu cu soţia Maria şi ficele Cleopatra şi Olga, Natalia Popescu cu fiul Neculai, Valentina Ghiţescu, elev Mihail Gherman, avocat Luca Nemţanu cu soţia Olga, Ana Rotaru învăţătoare cu fiii Victor, Calines şi Elena, Ludmila Sevastru cu copiii Corneliu şi Nadejda; inginer Neculai Atanasiu cu soţia Alexandra, Pulcheria Koli Hadji cu fiica Olga, preot Serghie Radomschi cu soţia Ana şi fiica Valeria, elev Cristea Crăciun, învăţătoare Varvara Creţu cu fiicele Victoria şi Valeria, Elena Begleţ, Valentina Stoian cu fiul Ioan, Alexandra Stoian cu fiica Niculina, Ana Zamfirescu, Liubov Cebotariu cu fiica Tatiana, medic dentist Claudia Laşcu, Elena Buga, Petre Laşcu, Elena Hanganu, Valentina Tăut, profesoară de pian Tamara Tăut, Atanasie Bodeanu cu soţia Tecla şi copiii Emilia, Naisa şi Neculai; pensionar Ioan Mărgărint cu soţia Alexandra şi copiii Constantin şi Iurie, Valentina Ghidirim Novgorodecnia, Neculai Gh. Balica, Elena Dumitriu, Varvara Opaţchi, pensionară Maria Gotoveţ, Domnia Tulac cu fii Ioan şi Genovev, Maria Ţurcan, Eugenia Chiriţă, Alexandra Josen cu Antonina şi Larise, fiice; Arefii Druguş, Lidia Latii, Tatiana Stelian cu fiul Constantin, Serafima Covic, Valentina Covic, Valentina Rotaru cu copiii Valerian şi Veronica, Maria Iosif, Terente Crenici, Domnica Donici, Teodora Maer, Elena Pârvu, Ecaterina Plugaru, Victoria Cruceanu, Ioan Cruceanu, elev; proprietar Ecaterina Buharin, agricultor Gh. Rusu, Maria Rusu, Nadejda Rusu şi Fevronia Rusu.

ALT LOT CU REFUGIAŢI BASARABENI, LA IAŞI

Joi noaptea a sosit, prin punctul de frontieră Ungheni, alt lot cu refugiaţi români repatriaţi din Basarabia, alcătuit din 53 persoane, bărbaţi, femei şi copii.

Iată numele nouilor repatriaţi: pensionar Ioan Onofriescu cu soţia Vera, Stanislav Biscup, agricultor, cu soţia Severina; Xenia Caravai cu copiii Tatiana şi Nicolai, funcţionară telefoane Olga Năduh cu copiii Maria şi Nicon, profesor secundar Pavel Patron cu soţia Maria, Maria Heer, proprietar Const. Mihailov, Maria Mihailov, pensionar Dumitru Torgan cu Maria, soţie şi Ludmilla, fiică; învăţătoare Tecla Bătcă, elev Igor Milobendschi, Ecaterina Gaydamovici, pensionar Vasile Irimiţă, învăţător Evdochin Mârzac cu soţia Maria şi copiii Neculai şi Vladimir, Eugenia Chirova, Serafima Djonat cu fiica Irina; agricultor Emilian Suruceanu, cu Justina soţie şi Neculai, fiu; învăţătoare Elisabeta Verejan cu fiicele Ludmila şi Lidia, proprietar Pavel Papazian cu soţia Maria, Florian Dan Muşat, funcţionar stat Ioan Cazacu cu soţia Elena, pensionar Irina Harega, Paraschiva Manuilov cu fiica Eugenia, pensionar Ştefan Labunţev, magistrat pensionar David Focşăneanu cu soţia Sofia şi fiica Ecaterina, Rozalia Mondrujischii, Natalia Caranfil, Lidia Cozlovschi cu fiul Mihail, Josefina Jucov şi Maria Radu.

Toţi repatriaţii au fost internaţi în spitale pentru a petrece timp de 15 zile, după ordinul ministerului sănătăţii.

Aveţi Radio?

Mâine începe săptămâna radiofonică. De lângă aparatul d-vs de radio nu trebue să lipsească o călăuză sigură în lumea radiofonică. Deaceea cumpăraţi chiar astăzi numărul nou din „RADIO - UNIVERSUL".

Acest număr cuprinde programele emisiunilor româneşti şi străine, ultimele noutăţi radiofonice şi indicaţii amănunţite pentru construirea unui aparat modern.

„RADIO-UNIVERSUL" — 5 lei exemplarul

Memento

CALENDAR

MARŢI 29 APRILIE

Ortodox: Sf. 9 Muc. din Cizic şi Memnon.
Catolic: Robert.
Protestant: Robert.

Moartea poetului bucovinean **Dimitrie Petrino** (1878).

Răs. soarelui 5.14; Ap. soarelui 19.15.

FAPTE ŞI GANDURI DIN ALTE VREMI

29 Aprilie

1867. Scrisoarea mai multor păstori români din comuna Răşinari adresată Principelui Carol prin care oferă o sumă de bani pentru cei lipsiţi de hrană în România.

Şi adresându-se Domnitorului, aceşti păstori români spun: „Măria Ta, Cruda ştire despre ivirea unei lipse mari, ce a devenit pe o parte însemnată din ţară a confraţilor noştri de peste Carpaţi, a mişcat şi, în inimile noastre simţul cel mai adânc de compătimire, şi aceasta cu atât mai mult, cu cât vedem că trista soartă persecutează pe fiii acelei mame, de care şi noi ne ţinem şi ai cărei următori suntem mândri a ne numi.

Ca fii ai acelora cari au purtat economia de oi, şi cari ca atari totdeauna şi-au aflat refugiul în acea de Dumnezeu binecuvântată ţară, a cărei guvernare A Tot Puternicele a binevoit a o pune în mâinile Măriei Tale, ne grăbim, ca văduva, a veni şi noi cu micul nostru tribut pentru aceia, cărora încă prezentul le e ameninţător, şi a-l aşterne, spre dispunere, la picioarele acelui suflet nobil, care în capul unui comitet ad-hoc e chemat a conlucra, cu nobila-I inimă, la acel sfânt of al liniştirii şi mângâierii acelora, cari sunt în prezent loviţi de soartă până la cele mai interne.

Măria Ta, binevoiţi, aşa dară, a primi, în numele oierilor din comuna Răşinari, mica sumă aci alăturată de 26 galbeni şi 46 lei, dată din mâna frăţească a acelor consângeni, pe cari astăzi fortuna tare i-au părăsit, şi rugând pe A Tot Puternicele pentru o curândă mângâere rămânem ai Măriei Tale, cu profund respect".

GEORGE DINCA

RADIO

EMISIUNI IN LIMBA ROMANA ALE POSTURILOR STRAINE DE RADIO

— (Ora românească) —

6,30: DUNAREA (325,4 m.). şi postul pe unde scurte D.X.O. (49.3 m.)
7.40: ROMA (2RO) (19,7 m. — 25,51 m.).
13,15: ROMA (2RO) (19,7 m.— 25,51 m.).
17,30: DUNAREA (325.4 m.).
18.40: ROMA (2RO) (19.7 m.— 25.51 m.).
20.14: BUDAPESTA (549.5 m.).
20,30: DUNAREA (325.4 m.).
20.45: ATENA (499 m. — 42.4 m.).
21,10: GR. II Italian (263.2 m.— 221.1 m.).
21,10: ROMA (2OR) (31.15 m.— 25.4 m.—19.61 m.).
22.20: ROMA (2OR) (31.15 m. —25.4 m.—19.61 m.) numai Duminică.
22,30: DUNAREA (325.4 m.).

Nepotrivirile între programele publicate la această rubrică şi emisiunile posturilor noastre de radio se datoresc faptului că schimbările ni se trimit după tipărirea ziarului.

MARŢI, 29 APRILIE

RADIO — ROMÂNIA 1875 m. 160 kHz. 150 kw. RADIO — BUCUREŞTI 364,5 m. 823 kHz. 12 Kw. Postul pe unde scurte 32,4 m. 9260 kHz. 2 Kw.

6.45—8.45: **ORA DIMINEŢII:** Muzică de dimineaţă (discuri): Radio-Jurnal (I); Concert de fanfară româno-german; Continuarea muzicii de dimineaţă.

12,30: **Muzică uşoară: 2 piane:** Villnov şi Schmidt acomp. de Mihail Ypsilanti chitară şi Niculae Orghidan baterie: Armata noastră-marş de Villnow; O viaţă are omul; Da doamnă-fox de M. Jary; Să nu ne despărţim-vals de Dendrino; Ghici, ghicitoarea mea-polka modernă de Villnow; Te-am aşteptat viaţa întreagă-slow de Villnow; şi muzica cântă-fox de Fred. Raymond; Tu nu'nţelegi-slow de Liliana Delescu; Iubirea e o bombă-fox de Villnow; La căsuţa cu zorele-fox de Chirculescu; Margatango de Em. Costescu; Cântă-mi lin din strună-romanţă de Villnow; Nu plânge Românie-marş de G. Villnow.

13.15: **Radio-Jurnal (II).**

13.30: **Trio vocal „Voe Bună"** (compus din Eugen Ciorăscu, Alex. Bojenescu, Petre Dumitriu, acomp. la pian de Mircea Ionescu): Voe bună-marş; Mamă aş cânta mereu-fox de Jerone Jerome; Te-am aşteptat viaţa întreagă-slow de Villnow; Doctor-ritm de James Monacco; Un fox de Slim Gaillard; Ghicitoarea mea-polcă modernă de Villnow; Bel-Ami-fox de Mackeben.

13.50: **Serviciul de ştiri germane.**

14.00: **Muzică de prânz — Orchestra Petrică Moţoi-voce: A. Grozuţă: Romanţe şi Arii naţionale.**

14.10: **Radio-Jurnal (III).**

14.30: **Continuarea programului Orch. Petrică Moţoi: Doina Moţului de Vidu (voce: Al. Grozuţă); A lui Lae Todulă de Vereşan (voce: A. Grozuţă); Foae verde firul ierbii şi Voinicel cu părul creţ de Brediceanu; Haţegană şi Tarină de la Abrud; Titiana de Filaret Barbu (voce: A. Grozuţă); Sus în deal de Vereşan (voce: A. Grozuţă); Lumea zice că mi's lotru de Drăgoi (voce: A. Grozuţă).**

15.00: **Radio-Jurnal (IV); Jurnal cultural.**

15.15—15.30: **Continuarea programului Orchestrei Petrică Moţoi: Pe marginea Dunării şi Hai Iu-Iu; Doina lui Avram Iancu şi Invârtita dela Sălişte; Hora şi Sârba muntenească.**

18.00: **Concert de după amiază-Orchestra de mandoline Iarcoveanu: Cercul Mandoliniştilor-marş de E. Petrescu; Pe lacul liniştit-vals de Becher; Polca de Johann Strauss; Mică serenadă românească de Emil Petrescu; Ostenis-vals de E. Petrescu; Ultima iluzie de Hernandez; Dansuri româneşti No. 5 de E. Petrescu.**

18.30: **INFLUENŢA BISERICII IN FAMILIE de Părintele P. Vintilescu.**

18.45: **Trio câmpenesc — N. Buicliu-Ilie Dumitru vioară, Serafim Antropov-violoncel şi Maria Sova-pian.**

RADIO ROMANIA

19.20: **Muzică românească (discuri): Pe deasupra casei mele, Sârba lui Jenică, Cine a pus cârciuma în drum şi Sârba fetiţelor; Mie-mi spune inima (voce: Ioana Radu); Haţegana şi Selişteanca; Pasărea şi rânduneaua şi Creşti pădure şi te'ndeasă (voce: Ion Ioviţă).**

RADIO BUCUREŞTI

19.20: **Jurnal pentru străinătate în limba jugoslavă.**

19.30: **Jurnal pentru străinătate în limba turcă.**

19.40: **Jurnal pentru străinătate în limba greacă.**

RADIO ROMANIA—RADIO BUCUREŞTI

19.50: **Serviciul de ştiri germane.**

20.00: **Radio-Jurnal (V).**

20.20: **Doamna Lucia Bercescu (voce):**

20.45: **Profesor Radu Vulpe: Pietre grăitoare despre trecutul nostru.**

21.: **Concert simfonic Orchestra Radio, dirij. de Ionel Perlea; la plan: doamnele Titi Fotino-Negru şi Maria Fotino.**

22.00: **Radio-Jurnal (VI); Sport.**

22.15: **PAIAŢE, operă în 2 acte de Leoncavallo (discuri).**

DISTRIBUŢIA

Nedda	Adela Saraceri
Canio	Alessandro Valente
Tonio	Appolo Granforte
Peppe	Nello Palai
Silvio	Leonido Basi

Corul şi orchestra Operii Scala dir. de Sabajno.

23.30: **Jurnal pentru străinătate în limbile germană, italiană, franceză şi engleză.**

24.00—0.30: **Muzică variată uşoară (discuri): Valsul Marquitei de Lucchesi; Tango Marina şi Tu eşti totul pentru mine de Schmidseder; Irezistibil-fox de Burke şi Continental-fox de Magidson; 2 Foxtroturi intermezzo de Küster (2 piane); Tabou de Lecuona şi Amapola de Lacalle; Vals de Freundorfer.**

MIERCURI 30 APRILIE

RADIO-ROMANIA
1875 m., 160 kHz., 150 Kw.
RADIO-BUCUREŞTI
364,5 m., 823 kHz., 12 Kw.
POSTUL PE UNDE SCURTE
32,4 m., 9260 kHz., 2 Kw.

6.45—8.45: **ORA DIMINEŢII: Muzică de dimineaţă; Radio-Jurnal (I); Continuarea muzicii de dimineaţă.**

12.30: Cântăreţi şi cântăreţe celebri (discuri): Duet din „Cavaleria Rusticana" de Mascagni (voce: Gigli şi Dusolina Giannini); Scena Morţii din „Bohema" de Puccini (voce: Lucrezia Bori şi Tito Schipa); Noapte de Mai de Rimsky-Korsacoff (voce: Rogatchevsky); Bolero de Verdi (voce: Miliza Korjus); Arie din „Răpirea din Serai" de Mozart (voce: Peters Anders); Arie din „Ines de Costro" de Weber (voce: Erna Berger); Cântecul de concurs din „Maeştrii Cântăreţi" de Wagner (voce: Franz Völker).

13.15: Radio-Jurnal (II).

13.30: Concert de prânz-Orchestra Radio dirijată de Ion Ghiga: Robert Leuschner: Uvertură la „Pădurea înveselită"; Walter Braunfels: Nunta porumbeilor din „Baletul Păsările"; Henri Raboud: Eglogă (poem virgilian).

13.50: Serviciul de ştiri germane.

14: Continuarea concertului Orchestrei Radio: Richard Wagner: Murmurul din Pădure din „Siegfried".

14.10: Radio-Jurnal (III).

14.30: Continuarea concertului Orch. Radio: I. Paschill: Floricele-potpuriu naţional: Paul Constantinescu: Rapsodia românească.

15: Radio-Jurnal (IV); Jurnal cultural.

15.15—15.30: Muzică variată uşoară (discuri): Conga de Valdespi şi Tango de Rodriguez; Serenada de Mazzola şi Canzine-fox de Bixio (voce: Oscar Carboni); Espagnola-paso doble de Winkler.

18: Literatura noastră.

18.15: Niculae Secăreanu-voce: Chaminade: Inelul de argint; Verdi: Arie din „Vecerniile Siciliene"; Mozart: Arie din „Don Juan".

18.35: Istoria Muzicii-HARPA. I. Cucânt introductiv. II. Doamna Florence Lupaşcu-harpă şi Hristache Popescu-flaut.

RADIO-ROMANIA

19.20: Muzică românească (disc.) Auleu Leliţă Foare, Hora lui Gore şi Şapte săptămâni din post; Leliţă cârciumăreasă (voce: Maria Tănase); Hora de doi ca la munte; Spune mândro drept şi bine şi Ardeleana ca'n Banat; Pădure şi iar pădure (voce: Ioana Radu); Brâul şi de doi.

RADIO-BUCUREŞTI

19.20: Jurnalul pentru străinătate în limba jugoslavă.

19.30: Jurnalul pentru străinătate în limba turcă.

19.40: Jurnalul pentru străinătate în limba greacă.

RADIO-ROMANIA RADIO-BUCUREŞTI

19.50: Serviciul de ştiri germane.

20: Radio-Jurnal (V).

20.15: Zina Săvescu-voce: Arie din „Linda de Chamonix" de Donizzeti: Arie şi Gavotă din „Manon" de Massenet; Bolero de Bizet; Bolero de Verdi; Bolero de Delibes; Capinero de Julius Benedict.

20.40: Profesor Ion Petrovici.

21: ORA GERMANIEI.

22: Radio-Jurnal (VI); Sport.

22.20: Ciclul sonatelor de Beethoven-Vasile Filip (vioară) şi Paul Jelescu (piano): Sonata nr. 5 în fa major în 4 părţi (Sonata primăverii).

22.45: Cântă Maria Cebotari (discuri): Aria Constanţei din „Răpirea din Serai" de Mozart; Duet din „Doamna Butterfly" de Puccini (voce: Maria Cebotari şi Ernest Groh); Cântec de Rachmaninoff şi Privighetoarea de Alabieff.

23.05: Muzică variată uşoară (discuri): Potpuriu de melodii de Hegen; Melodii de Fürst şi de Künneke (voce: Emil Baebler); Serenada de Tosselli; Două cântece din filmul „Nanon" de Melichar (voce: Erna Sakc); Polka de Glahé.

23.30: Jurnal pentru străinătate în limba germană, italiană, franceză şi engleză.

24—0.30: Muzică variată uşoară (discuri): Când dragostea moarevals de Crémieux şi Serenada Heykens; Selecţiuni din „Prinţul student" de Domelly; Cântecul Visului de Friml; Melodie de Baltimoro şi Polka de Lind; Serenada de Stamke; La revedere pe cine ştie când de Villnow (voce: Nicu Orăşanu).

Banatul românesc

(Urmare din pag. I-a)

După moartea lui Attila, slavii cari îşi aveau locuinţele prin Panonia se scoboară încetul cu încetul spre Dunăre, trec peste acest fluviu şi se stabilesc cu aşezămintele lor în Peninsula Balcanică, întinzându-se spre Macedonia, Salonic şi Tesalia. O viaţă însă politică autonomă sârbească n'a luat naştere decât pe ţărmii Adriaticei.

La sosirea ungurilor în aceste ţinuturi, pe la anul 900 se găsea între Mureş şi Orşova, după cum ne spune Anonymus regis Belae notarius o stăpânire cumană şi o stăpânire românească subt şeful Glad, care numai sârb nu putea să fie.

In secolul al XIII, în Actele de donaţiune ale Cancelariei regale ungureşti, se vorbeşte despre Voevozi şi cnezi români; căci nu încape îndoială că un Nikud, Ban de Severin, care a pornit cu războiu în 1230 împotriva regelui Bohemiei, nu era nici ungur nici sârb, ci român.

Sârbii încep să treacă în Banat — care e o numire avară, iar nu slavă — numai după catastrofa dela Cossovo (1389) şi istoricul Jirecek nu pomeneşte nici un cuvânt despre sârbii din Banat înainte de moartea ţarului lor Duşan. Când regii Ungariei pierd definitiv Severinul care era capitala Banatului, centrul acestei provincii s'a mutat la Timişoara.

De aci înainte încep un şir de lupte eroice între poporul românesc din Transilvania şi Banat şi între musulmanii cari năvăleau dela sud. Astfel porni Iancu Huniady, un român şi el, împreună cu conaţionalii săi din Ardeal şi Banat şi dete faimoase lupte împotriva turcilor. Fiul său, Mateiu Corvin, ajungând rege al Ungariei, continuă războaele împotriva Semilunei. Paul Kinezi (Paul cneazul) care a lăsat un nume de erou legendar, a fost şi el un Român bănăţean.

Căderea Belgradului la anul 1521, care era pe vremea aceasta o cetate ungurească, n'a putut favoriza aducerea de colonişti în Banat, de oarece jugul Turcilor era de preferat tiraniei ungare.

Câţiva ani în urmă, Banatul de răsărit se numeşte de scriitorul italian Gromo, Valachia citerioară, iar cu vre-o treizeci de ani mai târziu, Iezuiţii, ca să fie înţeleşi de populaţiunea din Banat, se văd siliţi să predice în limba română.

In anul 1594 se vorbeşte în istorie de o revoltă a Sârbilor în contra Turcilor, însă după cronicari unguri şi germani la această revoltă au luat parte şi Românii din Banat.

Când, după patru ani, Mihaiu Viteazul a cucerit Ardealul a cucerit şi Banatul, nu însă şi partea ce forma provincia turcească.

In secolul următor, pe la 1630, întâlnim în Banat pe voevodul român Bunea, care puse pe tronul Munteniei pe principele Mateiu, iar după două decenii, întâlnim pe un alt Român ca Ban al Lugojului şi al Caransebeşului, pe Acatius Bancsai (Banciu), în urmă principe al Transilvaniei.

In timpul războiului dintre imperialişti şi turci, războiu început cu asediul Vienei din 1683, se făcură oferte Sârbilor, uniţi cu împăratul să se stabilească în aceste teritorii, pe cari Austria le obţinu prin pacea dela Passarovici (1718). De atunci a început colonizarea Sârbilor; teritoriu de colonizare a fost însă regiunea dela Bacska, Gyrmia şi Slavonia.

In Banat colonizarea a început pe teritoriile date despotului sârb George Brancovici, la anul 1690. Acest Brancovici, care se numea despot sârb, era după N. Iorga, un aventurier protejat de domnii Munteniei, fratele unui episcop al Românilor din Ardeal şi autorul unei cronici româneşti. El şi fratele său Sava se iscălesc şi româneşte: Brâncoveanul.

Colonizarea Banatului cu sârbi a început să se facă sistematic numai după ce Austria a luat Banatul dela turci. Privilegiile ce s'au acordat sârbilor, au favorizat trecerea lor peste Dunăre şi Tisa.

Odată cu trecerea la catolicism a unei însemnate părţi din biserica românească de peste munţi, biserica ortodoxă rămânând fără o ierarhie bisericească şi fiind supusă ierarhiei sârbeşti, înzestrată cu privilegii, mulţi români s'au sârbizat.

In întreg secolul al XVIII şi până în mijlocul secolului trecut, românii au avut să ducă lupte culturale grele cu nouii lor vecini sârbi, favorizaţi de Curtea dela Viena. Aceste lupte nu s'au potolit decât odată cu dobândirea episcopatelor, a mitropoliei şi a şcoalelor seminariale şi normale româneşti.

Banatul a fost în totdeauna un mare centru cultural românesc.

Pe lângă traducătorii vechiului testament din secolul al XVI, pe lângă poeţii religioşi şi lexicografi din secolul al XVII, în mare parte anonimi, cultura românească din Banat a fost reprezentată de o mare serie de scriitori de talent şi învăţaţi, din cari cităm numai pe câţiva fruntaşi.

Tichindeal autor de fabule şi de cărţi de morală. Paul Jorgovici, autorul unei întregi serii de opere didactice, Diaconovici Loga şi dr. Paul Vasici, filozofi şi scriitori de talent. Moise Nicoară, poligraf, Eftimie Murgu, Vasile Maniu, Simion Mangiu ca istorici, familia Vincenţiu Babeş — doctorul V. Babeş fiind o celebritate europeană. Apoi, din generaţia mai nouă, literatura românească se făleşte cu talente ca Victor Vlad—Delamarina, Ioan Popovici, novelistul, G. Popovici, Iosif Popovici, I. Sârbu, istorici şi filozofi, compozitorul Vidu, Brediceanu şi Drăgoi sunt Bănăţeni. Banatul ne-a dat pe generalii Doda, Saracin, Broşteanu, Dragalina. Un mare număr de bărbaţi politici distinşi, în frunte cu familia Mocioni, Brădiceanu, Aurel C. Popovici şi alţii mulţi.

Banatul cultural şi economic nu stă mai pe jos decât celelalte regiuni româneşti de peste Carpaţi, ba, am putea spune, că Banatul stă în fruntea lor.

G. POPA LISSEANU

CRONICA SPORTURILOR

HIPISM

DUMINICĂ LA BĂNEASA

BUBUREL A CÂŞTIGAT PREMIUL TOIAG

O reuniune reuşită

Reuniunea dela Băneasa dimineaţa părea condamnată din cauza timpului nefavorabil. După amiază s'a îndreptat însă brusc.

Programul conţinea câteva veritabile puncte de atracţie furnizate de două probe semi clasice şi de alte cinci curse dotate cu o pronunţată notă de interes.

Un asemenea program era firesc să determine o mare afluenţă de public.

Aşteptările n'au fost deloc infirmate, ba mai mult, au fost depăşite. Latura spirtivă a fost remarcabilă oferind curse de real interes şi bogate în faze.

Unele au dat sosiri cari au electrizat numeroasa asistenţă. Astfel în premiul Toiag — proba principală a zilei — Buburel a biruit cu un cap pe Iortoman. In Premiul Fulger, primii patru sosiţi au fost separaţi de intervale minime.

Rezultatele pot fi clasificate în patru victorii de favoriţi, două de outsideri şi una de cal cu a doua şansă.

Exceptând premiul Fulgerul în celelalte probe de seamă au învins favoriţii. Inseamnă că elemente valoroase sunt constante şi verifică prevederile bazate pe calcule.

BUBUREL A CAŞTIGAT PREMIUL TOIAG

In centrul programului s'a aflat premiul Toiag, una din întrecerile semi clasice ale vârstnicilor. In această alergare şi-a făcut reintrarea campionul anului trecut — Bien Aller — având parteneri pe Buburel, Iortoman şi Boeru.

Alergarea a fost de o rară frumuseţe, iar rezultatul nu s'a desemnat decât în ultimul fuleu, inimosul Buburel învingând cu un scurt cap pe Iortoman.

ALTE REZULTATE

Din restul rezultatelor vom menţiona pe acelea realizate de Straja, Frusinica şi Brânceni. Prima a confirmat meritoasele ei comportări de dată recentă, repurtând o victorie facilă. O iapă care ştie să galopeze. Frusinica a dovedit că a rămas valoroasa iapă din anul trecut, iar Brânceni a concurat surprinzător de bine.

Pariul austriac a ajuns la 172.878 lei.

REZULTATELE

Pr. Drac: 1. Meşterul Manole 54; 2. Principesa 56.
Cota: 36-39; 17-21, 14-17.
Pr. Monette III (Rep. I): 1. Le Petit Mac 52; 2. Nculae 54.
Cota: 17-17; 15-15, 18-19.
Pr. Flamura: 1. Straja 48½; 2. Nora 49½.
Cota: 20-19; 11-13, 13-15.
Pr. Tarzan: 1. Frusinica 53½; 2. Doggie 54½.
Cota: 13-13; 11-12, 22-23.
Pr. Toiag: 1. Buburel 56½; 2. Iortoman 50½.
Cota: 22-22; 13-15, 15-17.
Pr. Fulger: 1. Brânceni 56½; 2. Betty 53.
Cota: 87-110; 32-26, 31-27.
Pr. Monette III (Rep. III): 1. Biribi 55½; 2. Penitence 59; 3. Păltiniş 56½.
Cota: 58-64; 21-20, 19-17, 20-22.

SCRIMĂ

Cupa de sabie „G-ral Leon Mavrocordat"

Duminică dimineaţă s'a disputat în sala de arme a Cercului Militar din Capitală reuniunea de antrenament pentru sabie a cărui miză a fost „Cupa General Leon Mavrocordat".

Participanţii la această competiţiune s'au clasat în următoarea ordine:

1. Lt. FLORIN TITUS PREDESCU, 5 victorii, 21 tuşe;
2. *Căp. Ştefan Slăvescu*, 4 victorii, 19 tuşe;
3. Dr. Gheorghe Man, 4 victorii, 19 tuşe;
4. Dr. Aurel Roxin, 3 victorii, 25 tuşe;
5. Căp. av. N. Gheorghiu, 3 victorii, 26 tuşe;
6. Col. Sergiu Dumitrescu, 2 victorii, 24 tuşe;
7. Lt. Const. Cinski, 0 victorii, 30 tuşe.

Juriul a fost compus din d-nii: Sergiu Guyon, maior Raiciu, C. A. Rosetti, prof. Mircea Duvăz şi căp. Panescu.

Invingătorul competiţiunii a primit cupa pe anul 1941 şi primii trei clasaţi, plachete.

Duminică, 4 Mai, tot la Cercul Militar se va disputa competiţiunea de antrenament pe echipe, pentru „Cupa General C. Z. Boerescu".

CROSS-COUNTRY

Tănase a câştigat concursul dela U. F. S. R.

Duminică s'a dat plecarea din parcul U. F. S. R. în ultimul cross primăvăratic. A fost o cursă frumoasă care a mulţumit atât pe alergători cât şi pe organizatori.

Dela plecare, conducerea o la Tănase un element valoros cunoscut nouă doar dela concursurile crossite şcolare care până la urmă a câştigat. Meritul lui este cu atât mai mare cu cât avea un lot select din care nu lipsea Teodosiu, Lupu, Apostol şi alţi buni crossişti. Teodosiu care la urmat de aproape nu la putut învinge. Avea marea sursă de a fi concurat la proba de marş pe 15 km. care a câştigat-o. In rest s'au războit Lupu, Apostol, Matei şi Caton Popescu.

Iată clasamentul primilor sosiţi.

1. **Tănase Petre 28'—03"**. 2. Teodosiu Vasile 28'—31". 3. Apostol Nicolae 28'—47". 4. Matei Luca 28'—47". 5. Lupu Virgil 28'—54". 6. Caton Popescu 29'—01". 7. Exergian Mircea 29'—14".

„Wiener Symphonie Orchester" la Bucureşti

Peste câteva zile va sosi în Bucureşti, răspunzând călătoriei de concerte făcute de „Filarmonica" în Germania, marea formaţiune instrumentală „Wiener Symphonie Orchester". Reputata orchestră va da două concerte simfonice la „Ateneu", sub conducerea muzicală a directorului său general, d. Hans Weisebach.

In primul concert sunt programate uvertura Kätchen von Heilbronn de Pffitzner, concertino de Max Trapp şi simfonia III-a în re minor de Bruckner, iar în al doilea concert variaţiile de Max Reger pe o temă de Mozart, concertul în re major pentru vioară şi orchestră, de Beethoven, cu concursul solist al d-lui Burckmayer, prim concert maistru, şi simfonia IV de Brahms.

CULTIVAŢI LEGUME

Citiţi **Sfaturi în broşurile:**

Nr. 16 Cultivarea roşiilor
„ 30 Grădina de legume
„ 32 Cultivarea cartofilor
„ 47 Pătlăgele vinete, ardei, bame
„ 50 Cultivarea trufandalelor
„ 66 Irigatul grădinei de legume
„ 69 Castraveţi, pepeni, cantalupi
„ 79 Legume rădăcinoase

Toate apărute în Biblioteca agricolă a ziarului „UNIVERSUL"
Preţul fiecăreia 10 lei

BULETIN ARHEOLOGIC ŞI NUMISMATIC

STEME VECHI ROMÂNEŞTI

1) BASARABII ŞI MUŞATINII

de CONST. MOISIL

In ţara noastră transformările politice şi sociale din veacul al XIX-lea au avut urmări cu mult mai radicale asupra întrebuinţării stemelor, decât în alte ţări europene. Aceste transformări au contribuit nu numai la desfiinţarea privilegiilor clasei nobile, boereşti, dar şi la înlăturarea totală a titlurilor şi a stemelor familiare sau personale. In timp ce în alte state cu constituţii democratice şi chiar republicane, ca Franţa, Elveţia, etc. utilizarea titlurilor şi stemelor nobiliare a fost admisă, de şi privilegiile s'au abrogat, la noi s'a dus o campanie din cele mai înverşunate tocmai împotriva acestor semne exterioare ale clasei boiereşti.

Singure stemele principatelor Ţării Româneşti şi Moldovei au fost contate şi ele au putut evolua în libertate, formând mai târziu, împreună cu a Transilvaniei, stema actuală a României întregite.

De asemenea s'au menţinut stemele judeţelor şi comunelor, cum şi ale unor autorităţi civile şi bisericeşti.

De altfel din punct de vedere al titlurilor nobiliare şi al stemelor a existat multă vreme o deosebire foarte pronunţată între boierimea din Ţara Românească şi Moldova şi cea din Basarabia, Bucovina şi Transilvania. Pe câtă vreme în primele două ţări titlurile şi stemele s'au desfiinţat definitiv încă dela 1848, în Basarabia şi Bucovina, anexată la două imperii absolutiste, Rusia şi Austro Ungaria, boierii români au fost primiţi în rândurile nobilimii respective confirmându-li-se stemele vechi şi acordându-li-se anumite titluri.

Deasemenea în Transilvania mulţi dintre nobilii români şi-au păstrat stemele familiare, deşi nu s'au desnaţionalizat; iar alţii cari au intrat în rândurile nobilimii ungureşti au primit şi titluri şi privilegii.

Domnii Ţării Româneşti şi ai Moldovei nu aveau obiceiul de a conferi titlurile şi demnităţile boiereşti prin diplome, ca ceilalţi suverani europeni. Ci atât ridicarea unui om liber în rândurile boierimii ,cât şi înălţarea boierilor în ranguri se făcea prin *căftănire* sau îmbrăcarea cu caftan, ceia ce excludea acordarea de diplome de nobleţă şi de steme. Abia după 1830 Domnii acestor două ţări au început să libereze diplome de nobleţă, dar în acestea nu se menţionau şi stemele.

Fig. 1

In schimb boierii români din Transilvania, Maramureş şi Banat au primit încă din veacul al XIV-lea diplome de nobleţă — cărţi de nemeşug — dela regii Ungariei, iar după căderea acestei ţări sub Turci dela principii Transilvaniei şi după ce şi aceasta a fost cucerită de Austriaci, dela împăraţii Austriei. In aceste diplome li-se recunoştea nu numai calitatea de nobili, dar se descria — şi de cele mai multe ori se şi desemna în culori — şi stema acordată. Şi cum calitatea de nobil asigura libertatea şi proprietatea, toţi Românii, cari erau oameni liberi, din aceste ţinuturi, au căutat să obţină acordarea sau confirmarea diplomelor de nobleţă şi a stemelor respective.

Dar începând cu veacul al XVI-lea şi unii boieri din Ţara Românească şi din Moldova stabilindu-se în Transilvania ori cumpărându-şi proprietăţi acolo, au primit dela principii acestei ţări diplome de nobleţă, prin cari li-se confirma calitatea lor de nobili şi stemele lor vechi, ori li-se acordau steme noi. De asemenea după ce Transilvania a fost cucerită de Austriaci, unii dintre boierii din cele două principate au primit diplome de nobleţă şi steme dela împăraţii Austriei. Ele erau însoţite adeseori de titluri pompoase, ca „principi" sau „comiţi" ai imperiului.

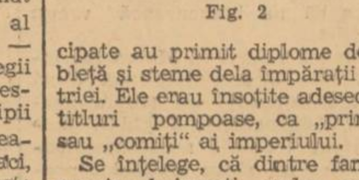

Fig. 2

Se înţelege, că dintre familiile noastre boiereşti, acelea cari au utilizat pe o scară mai întinsă stemele au fost familiile domnitoare. De altfel dela aceste familii ni s'au păstrat şi stemele cele mai vechi.

In Ţara Românească stema familiei Basarabilor o găsim încă pe la jumătatea veacului al XIV-lea pe monetele lui Vladislav I şi apoi pe ale lui Radu I şi ale lui Mircea cel Bătrân şi ale urmaşilor săi. Ea se prezintă astfel: Scut despicat şi înclinat spre dreapta; în primul cartier fasciat, în al doilea plin. Pe colţul stâng scutul este timbrat cu un coif, în vârful căruia stă o acvilă conturnată şi cu aripele strânse (Fig. 1). Aceasta este stema completă a Basarabilor, pe câtă vreme stema simplă este formată numai din scut, fără coif şi acvilă (Fig. 2).

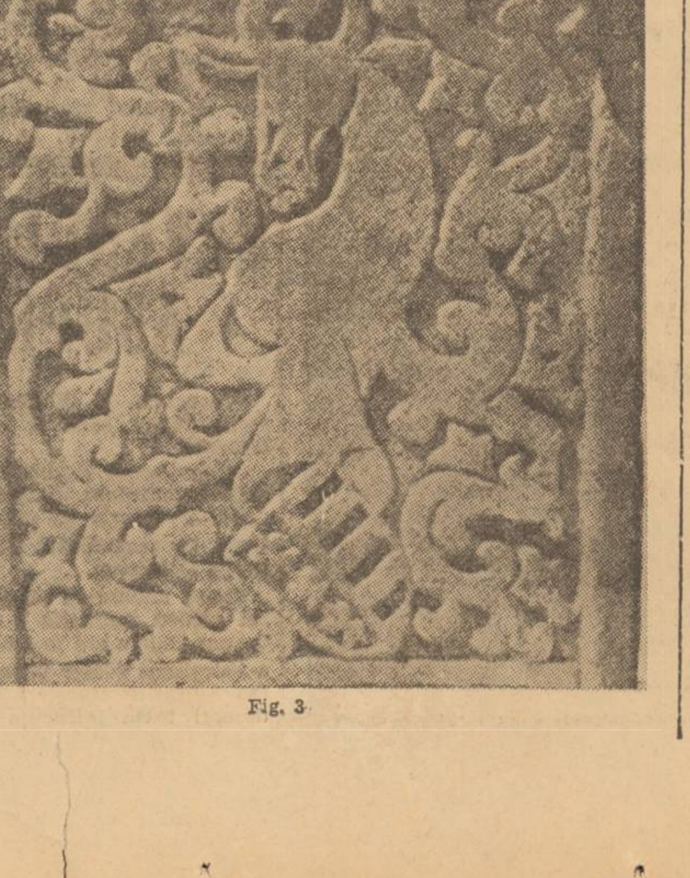

Fig. 3

In Moldova stema familiei domnitoare a Muşatinilor se prezintă într'o formă foarte asemănătoare cu stema Basarabilor. Şi acolo ea constă dintr'un scut despicat şi înclinat, dar acesta are în primul cartier trei flori de crin şi în al doilea este fasciat. Pe colţul stâng scutul este timbrat cu un coif, în vârful căruia este un cap de bour cu stea între coarne (Fig. 3).

Fig. 4

Şi aici stema simplă este fără coif şi capul de bour, iar în scut fasciile sunt uneori în primul cartier, alte ori în al doilea. Sub forma simplă şi cu fasciile în primul cartier o găsim pe monetele lui Petru Muşat şi ale primilor săi urmaşi. Iar sub forma completă este reprezentată pe mai multe monumente din timpul lui Ştefan cel Mare şi a urmaşilor săi (Fig. 4).